Abbor

Abbor (*Perca fluviatilis*, også **tryte** eller **skjebbe**, dansk: *aborre*, svensk: *abborre*, engelsk: *perch*) er en rovfisk i abborfamilien[1], kan bli mer enn 60 cm lang og veie over 4 kg. Den lever i ferskvann og delvis også i brakkvann i store deler av Europa og Asia.[2]

Innhold

Beskrivelse
Atferd
Utbredelse
Referanser
Litteratur
Eksterne lenker

Abbor

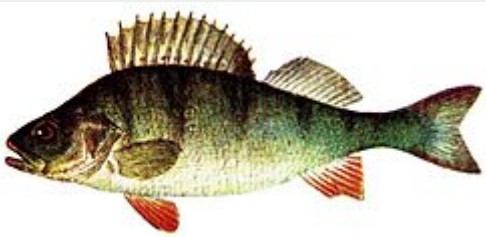

Vitenskapelig(e) navn:	***Perca fluviatilis*** Linnaeus, 1758
Norsk(e) navn:	abbor åbor skjebbe tryte
Biologisk klassifikasjon:	
Rike:	Dyreriket
Rekke:	Ryggstrengdyr
Klasse:	Beinfisker
Orden:	Piggfinnefisker
Familie:	Abborfamilien
IUCNs rødliste:	
livskraftig	
Habitat:	nesten alle typer fersk- og brakkvann
Utbredelse:	Europa og nord i Asia, har blitt introdusert i Australia og New Zealand

Beskrivelse

Fra en utstilling om elva Vltava i Praha

Abborens størrelse varierer betydelig fra vann til vann og individ til individ. I noen vann er det såkalte tusenbrødrebestander, der kun få individer blir større enn 20–25 cm. Andre steder er det vanlig med fisk på opptil 45 cm (vekt fra 900–1400 gram). En kilos abbor er en stor fisk i Norge, men langt fra uvanlig. Abbor over to kilo eller 50 cm er imidlertid sjelden, og noe mange sportsfiskere drømmer om. Norsk sportsfiskerekord er 3,17 kg, fra Mjøsa 28. mai 1965[3]. Den største abboren som er fanget på stang veide 4 kg. Den ble fanget i elven Olt i Romania på 1980-tallet. En tilsvarende abbor skal også ha blit tatt på stang i Laachersjøen i Tyskland, men denne fangsten har mer tvilsomme referanser. I 1943 ble det i Edersee i Tyskland fanget en abbor 7 kg, men ikke på stang.[4]

Det er hunnen som blir størst, hannen blir bare sjelden tyngre enn 300 gram. Abborens ryggfinne er ensfarget unntatt de to–tre svarte segmentene helt bakerst. Abboren har ikke tenner; den suger inn byttet gjennom munnen som kan svelge store byttefisk i forhold til abborens størrelse.

Atferd

Abboren spiser kun animalsk føde, og dietten endres etter hvert som abboren vokser. Det første året, eller fram til den er ca. 5 cm lang, spiser den mest dyreplankton. Deretter begynner den å spise ulike bunndyr, og fra den er ca 15 cm går den over til å spise småfisk, artsfrender inkludert.

Abboren liker seg best der det er vannplanter, eller sunkne trær hvor den kan finne gjemmesteder. Småabbor går helst i stim når de jakter på mat, mens større fisk oftere er solitære eller den lever sammen med tilsvarende eksemplarer i småstimer. Arten er mest aktiv om dagen.

Abboren blir kjønnsmoden i 2–4-årsalderen. Da er den gjerne 10–15 cm lang. Hannene blir normalt kjønnsmodne 1–2 år tidligere enn hunnene. Abboren gyter om våren, etter at isen har gått. Den gyter helst på relativt grunt vann. Eggene er kapslet inn i et gelélignende stoff, slik at de henger sammen i en lang remse som henger seg fast i siv og andre planter. Normalt klekkes eggene ca. 1–2 uker etter gyting, men hvis det er varmt i vannet, det vil si 10–15 °C, klekkes de etter omtrent 1 uke.

Fra en utstilling om elva Vltava i Praha

Utbredelse

Abborens utbredelse i Norge

Abboren er utbredt over hele Europa nord for Alpene, og i Russland helt øst til elvene Lena og Kolyma i Sibir[5]. I Norge har den to utbredelsesområder, ett i Troms og Finnmark og ett på østlandet. Utbredelsesområdet på Østlandet strekker seg fra Lindesnes til Sør-Trøndelag. Den finnes også i enkelte vann i Nordland. I 2004 ble den funnet i innsjøen Rengen i Sørlivassdraget i den nordtrønderske kommunen Lierne, men prøvefiske samme sted i 2005 ga ingen fangst. Abbor finnes også i flere vann på Vestlandet etter ulovlig utsetting. I bergensområdet finnes den i Nesttunvatnet, Grimevatnet, Myravatnet, Tveitevannet og Solheimsvannet. Tveitevannet og Solheimsvannet er del av Fjøsangervassdraget og har forbindelse til Kristianborgvannet. Selv om abbor ennå (2014) ikke har blitt påvist der er det sannsynlig at fisken også finnes der. Ulovlig utsetting av abbor har ført til store ødeleggelser av det øvrige fiskelivet.

Referanser

1. ^ «abborfamilien». *Store norske leksikon*. 1. mars 2018. Besøkt 23. juli 2020.
2. ^ «abbor». *Store norske leksikon*. 13. mars 2020. Besøkt 23. juli 2020.
3. ^ Villmarksliv, norske sportsfiskerekorder (http://www.klikk.no/produkthjemmesider/villmarksliv/article291107.ece)
4. ^ *Perca fluviatilis*. World Records Freshwater Fishing (http://www.fishing-worldrecords.com/scientificname/Perca%20fluviatilis/show). Besøkt 8. august 2016
5. ^ «Cannot Connect to database». *www.fishbase.de*. Besøkt 23. juli 2020.

Litteratur

- CAPLEX Leksikon, J.W.Cappelens Forlag AS, 2001, ISBN 82-02-18165-8

Eksterne lenker

- (en) Kategori:Perca fluviatilis – bilder, video eller lyd på Wikimedia Commons
- (en) *Perca fluviatilis* – galleri av bilder, video eller lyd på Wikimedia Commons
- (sv) *abbor* (https://www.dyntaxa.se/taxon/info/206198) hos Dyntaxa
- (en) *abbor* (https://www.marinespecies.org/aphia.php?p=taxdetails&id=151353) – oversikt og omtale av artene i WORMS-databasen
- (en) *abbor* (https://www.gbif.org/species/2381987) i Global Biodiversity Information Facility
- (en) *abbor* (http://fossilworks.org/bridge.pl?a=taxonInfo&taxon_no=354572) hos Fossilworks
- (en) *abbor* (http://www.eu-nomen.eu/portal/taxon.php?GUID=urn:lsid:faunaeur.org:taxname:304855) hos Fauna Europaea
- (en) *abbor* (https://www.ncbi.nlm.nih.gov/Taxonomy/Browser/wwwtax.cgi?mode=Info&id=8168) hos NCBI
- (en) *abbor* (https://www.itis.gov/servlet/SingleRpt/SingleRpt?search_topic=TSN&search_value=168470) hos ITIS
- (en) *abbor* (http://www.fishbase.org/summary/358) hos FishBase
- (en) *Kategori:Perca fluviatilis* – bilder, video eller lyd på Wikimedia Commons
- (en) *Perca fluviatilis* – galleri av bilder, video eller lyd på Wikimedia Commons
- Fiskipedia.no (https://web.archive.org/web/20100316121926/http://fiskipedia.no/Arter/abbor.html)
- Nettverk for miljølære (http://www.miljolare.no/data/ut/art/?or_id=104)
- Norges jeger- og fiskerforbund – NJFF (https://www.njff.no/fiske/Sider/Abbor.aspx)
- Fiskeklubben – NJFF (https://web.archive.org/web/20050317085342/http://www.fiskeklubben.no/natur/fisker/fersk/abbor.asp)
- namdalsavisa.no – Nye fiskearter i ferskvatn (https://web.archive.org/web/20071011193717/http://www.namdalsavisa.no/Magasin/Friluftsliv/article2579762.ece)

Hentet fra «https://no.wikipedia.org/w/index.php?title=Abbor&oldid=20635291»

Denne siden ble sist redigert 23. jul. 2020 kl. 03:51.

Innholdet er tilgjengelig under Creative Commons-lisensen Navngivelse-Del på samme vilkår, men ytterligere betingelser kan gjelde. Se bruksvilkårene for detaljer.